

γλων πληρεξουσίων, τὸ παρὸν ὑπόμνημα προ-
ώρισται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὑποχρέωσις ἐν τῷ
συνεδρίῳ διὰ τοὺς πληρεξουσίους τῆς Ῥωσσίας
καὶ τῆς Μεγάλης Βρετανίας.

Πρὸς πίστιν τοῦτου τὸ παρὸν ἔγγραφον
ὑπεγράφη ὑπὸ τοῦ ἐν Λονδίῳ πρέσβευς τῆς
Ῥωσσίας καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουρ-
γοῦ τῆς Α. Β. Μεγαλειότητος.

Ἐγένετο ἐν Λονδίῳ τῇ 30 μαΐου 1878.

(Ὑπογρ.) ΣΟΥΒΛΑΛΦ
ΣΑΛΙΣΒΟΥΡΗ

Ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ὑπομνήμα-
τι περιεχομένων ὁρων ἡ βρετανικὴ κυβέρνησις
ἐπιφυλάσσει νὰ διεκδικήσῃ ἐν τῷ συνεδρίῳ
τὰ ἀκόλουθα.

Α'. Ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἐπιφυλάσσει νὰ
ζητήσῃ ἐν τῷ συνεδρίῳ τὴν συμμετοχὴν
τῆς Εὐρώπης ἐν τῷ διοικητικῷ διοργανισμῷ
τῶν δύο βουλγαρικῶν ἐπαρχιῶν.

Β'. Ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις θέλει συζητήσῃ
ἐν τῷ συνεδρίῳ τὴν διάρκειαν καὶ τὴν φύσιν
τῆς Ῥωσικῆς κατοχῆς ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ τῆς
διὰ τῆς Ρουμανίας διαβάσεως.

Γ'. Τὸ δοτέον ὄνομα εἰς τὴν μεσημβρινὴν
ἐπαρχίαν.

Δ'. Ἡ βρετανικὴ κυβέρνησις οὐδαμῶς θίγου-
σα τὸ χωρογραφικὸν ζήτημα ἐπιφυλάσσει νὰ
συζητήσῃ τὸ ζήτημα τοῦ πλοῦ τοῦ Δουνά-
βευς, εἰς ὃ ἡ Ἀγγλία δικαιοῦται δυνάμει τῶν
συνθηκῶν.

Ε'. Ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἐπιφυλάσσει νὰ
συζητήσῃ ἐν τῷ συνεδρίῳ ἅπαν τὸ ζήτημα
τὸ εἰς τοὺς πορθμοὺς ἀναφερόμενον. Ἀλλ' ὁ ἐν
Λονδίῳ πρέσβυς τῆς Ῥωσσίας λαμβάνει ση-
μείωσιν τῆς προφορικῆς ἀνακοινώσεως, ἣν
ἐποίησεν εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν,
ἥτοι ὅτι τὸ αὐτοκρατορικὸν ἀνακτοβούλιον
ἐμμένει εἰς τὴν δῆλωσιν τοῦ λόρδου Δέρβυ τῆς
6 μαΐου 1877, ἰδίως δὲ οἱ ἐν ἰσχύϊ κανονι-
σμοὶ οἱ τὸ κύρος τῆς Εὐρώπης περιβληθέντες
καὶ διέποντες τὸν πλοῦν τοῦ Βοσπόρου καὶ
τοῦ Ἑλλησπόντου, φαίνονται εἰς τὴν ἀγγλι-
κὴν κυβέρνησιν συνετοὶ καὶ σωτήριοι, θὰ ὑπῆρ-
χον δὲ κατ' αὐτὴν σπουδαῖα ἀτοπήματα ἂν
ἐτροποποιούον αὐτοὺς καθ' οἷονδῆποτε τῶν με-
ρῶν αὐτῶν. Καὶ ὁ Ῥωσσοὺς πληρεξούσιος θέλει
ἐμμένει ἐν τῷ συνεδρίῳ περὶ τοῦ καθεστώτος.

ς'. Ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις θέλει ἀπευθύνει

πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Σουλτάνον τὴν αἴτησιν
νὰ ὑποσχεθῇ εἰς τὴν Εὐρώπην ὅτι θέλει ὑπε-
ρασπίσῃ ἐπίσης ἐν τῷ Ἀγίῳ Ὁρει τοὺς μονα-
χοὺς τῶν ἄλλων ἐθνοτήτων.

(Ὑπογρ.) ΣΟΥΒΛΑΛΦ
ΣΑΛΙΣΒΟΥΡΗ.

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ ΚΑΙ Η ΕΠΙΡΡΟΗ ΑΥΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ.

Μετεφράσθη ἐσχάτως εἰς τὴν γερμανικὴν
γλῶσσαν ὑπὸ τοῦ ἐξόχου γερμανοῦ φιλολόγου
κ. Β. Βάγνερ, καθηγητοῦ ἐν τῷ Ἰωαννείῳ γυ-
μνασίῳ τοῦ Ἀμβούργου, ἡ τῷ 1874 ἐν Λον-
δίῳ περὶ *Βυζαντινῶν* ἐκδοθεῖσα σπουδαία
μελέτη τοῦ κ. Δ. Βικέλα, ὅστις μετὰ ζήλου
καὶ ἐθνικῆς φιλοτιμίας θεραπεύων πλήν τοῦ
Κερδῶου καὶ τὸν Λόγιον Ἑρμῆν ἀσχολεῖται
εἰς τε πρωτότυπα πολλοῦ λόγου ἄξια ἔργα
καὶ εἰς μεταφράσεις τῶν ἐξοχωτέρων ποιητῶν
καὶ λογογράφων, ἐν αἷς τὴν πρώτην καὶ ἀρί-
στην δύνανται νὰ καταλάβωσι θέσιν αἱ τε-
λευταῖαι πολλῶν τραγωδιῶν τοῦ δαιμονίου
ἄγγλου ποιητοῦ Σαίξσπέρου.

Τῆς γερμανικῆς μεταφράσεως τοῦ ἔργου τοῦ
κ. Βικέλα, ὅπερ εἰρήσθω ἐν παρόδῳ μετε-
φράσθη καὶ γαλλιστί ὑπὸ τοῦ ἀρχαιομαθοῦς
καὶ σοφοῦ ἐλληνιστοῦ κ. Αἰμιλίου Λεγρὰνδ, ὁ
κ. Βάγνερ προτάσσει σπουδαῖον πρόλογον
ἔχοντα κατὰ μετάφρασιν τῆς *Ἑστίας* οὕτως.

Ἀποτελέσαντες ἀνεξάρτητον κράτος, οἱ σημερι-
νοὶ Ἕλληνες ἐδέχθη πολὺ ἀκριβὰ νὰ πληρώσωσι
τὰς κατὰ τὴν δευτέραν δεκαετηρίδα τοῦ παρόντος
αἰῶνος ἐξεγερθείσας καὶ καθ' ἅπασαν τὴν ἑλληνι-
κὴν ἐπανάστασιν διατηρηθείσας συμπαθείας τῆς
Εὐρώπης, διότι ἐν μέρει ἐστηρίζοντο αὗται ἐπὶ
πεπλανημένης ιδέας. Ὁ ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων ἐν-
θουσιασμὸς καὶ ἡ πρὸς αὐτοὺς κατὰ τῶν Τούρκων
προσενεχθεῖσα συνδρομὴ προήρχοντο οὐχὶ ἐκ φι-
λανθρωπικῶν ἀπλῶς αἰσθημάτων οὐδὲ ἐξ οἴκτου
πρὸς τοὺς ὑποδούλους καὶ καταταρναννομένους,
ἀλλὰ πρώτιστα καὶ μάλιστα ἐκ τῆς ιδέας ὅτι εἴ-
χεν ἐπιστῇ ὁ καιρὸς ν' ἀποτίσωσιν εἰς τοὺς ἀπο-
γόνους—καὶ ἀπογόνους γνησίους καὶ ἀμιγῆς τῶν
ἀρχαίων Ἑλλήνων ἐθεώρουν τοὺς νῦν—ὅσα εἰς
τοὺς προγόνους ὤφειλεν ὁ εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς.

Ἄλλα ταχεῖα ἐπῆλθεν ἡ ἀφύπνωσις. Πρὸ τῆς γυμνῆς πραγματικότητος κατέπεσεν ἡ ἀγλὺς τῶν ἐνθουσιωδῶν ἀνείρων τῶν σπευσάντων νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν χώραν ἐκείνην φιλελλήνων, καὶ οἱ πλεῖστοι ἐπανέκαμψαν ἐντελῶς νήφοντες εἰς τὰς ἑαυτῶν πατρίδας, οὐχὶ σπανίως δὲ μὲ τὴν καρδίαν πεπληρωμένην ὀργῆς καὶ μίσους κατὰ τῶν Γραικύλων. Ἡ δὲ ἱστορία τοῦ νέου βασιλείου, κράτους ἀμόρφου, οὗ τὰ μὲν μέλη ἦσαν μέλη νάνου, αἱ δὲ ἀξιώσεις γίγαντος, δὲν ἦτο δυνατόν βεβαίως νὰ συντελέσῃ πρὸς ἀναζωπύρησιν τοῦ φιλελληνισμοῦ· ἐπειδὴ δὲ πᾶν ἰδανικὸν ἔχει καὶ τὴν ἀντίθετον αὐτοῦ ὀλικὴν ὄψιν, ἀνεκαλύφθη τάχιστα, εὐθὺς ὡς ἡ νεωτέρα Ἑλλάς παρέτχεν ἀρρομὰς παραπόνων εἰς τὰ εὐρωπαϊκὰ χρηματιστήρια ὅτι οἱ καθ' ἡμᾶς Ἕλληνες μόνον τὰ ελαττώματα τῶν παλαιῶν ἐκληρονόμησαν.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἀνεφάνη ὁ Φαλμεράϋερ καὶ πάντες, δυσηρεστημένοι κατὰ τῶν Ἑλλήνων, εὐμενὲς ἔτειναν οὕς εἰς τὸν σαθρὸν αὐτοῦ ἱστορικὸν ἰσχυρισμὸν, ὅτι «τὸ ἐλληνικὸν γένος τέλει ἐν Εὐρώπῃ ἐξηφανίσθη» καὶ τότε πάντες ἐνόμισαν ὅτι κατενόησαν διαπρὶς οἱ νεώτεροι Ἕλληνες διεκρίνοντο μόνον διὰ τὴν ἑλλειψίν τῶν παλαιῶν ἐλληνικῶν ἀρετῶν. Προθύμως δ' ἐπέιθοντο ἀκούοντες ὅτι καὶ αὐτὰ τὰ ἡρωϊκὰ κατορθώματα, ἅτινα ὡς ἀπαύγασμα τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς ἀνδρείας ἠδύναντο νὰ ἐκληρωθῶσιν, οὐδὲν ἄλλο ἦσαν ἐπὶ τέλους ἡ ἀποτελέσματα ἀξίεστοι πολεμικῆς δεξιότητος τῶν ἀρειμανίων Ἀλβανῶν, οὗς ἡ φορὰ τῶν περιστάσεων κατέστησε κατὰ τὴν ἐπανάστασιν συμπολεμιστὰς τῶν ἐλληνιστὶ λαλούντων Σλαύων ἐκείνων.

Ὅτε ἐνθουσιασμὸς τῶν φιλελλήνων καὶ ἡ παντελῶς τὴν διάσωσιν τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς ἀρνούμενη θεωρία τοῦ Φαλμεράϋερ ἦσαν ἀναμφισβήτητος ὑπερβολαί, καίτοι αὕτη ἦν συνέπεια τῆς φυσικῆς ἀντιδράσεως ἣν ἐγέννησεν ὁ ἐξαλλος ἐκείνων ἐνθουσιασμὸς. Ὡς δὲ εἰς παρομοίας περιστάσεις πάντοτε συνήθως συμβαίνει, ἡ ἀλήθεια ἔκειτο ἐν τῷ μέσῳ.

Δέον ὅμως νὰ μὴ παραγνωρίσωμεν ὅτι οἱ παράτολμοι ἰσχυρισμοὶ τοῦ πολλαχῶς ὑβρισθέντος Φαλμεράϋερ συνετέλεσαν εἰς ἀκριβοστέραν καὶ ἐντελεστέραν τῶν πραγμάτων ἐξερεύνησιν· ἀμείωτος οὕτως ἐναπολείπεται ἡ ἀξία αὐτοῦ, ἱκανὸν μάλιστα μέρος τῆς ἀληθείας εἰς τὰς ἐρεῦνας τοῦτου ἀφείλεται.

Καὶ ἀναμφισβήτητον μὲν εἶναι ὅτι ὁ λαὸς ὅστις ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ἐκλήθη αὐθις ἐλληνικός καὶ ὅστις ἀρχομένου ἔτι τοῦ παρόντος αἰῶνος ἐκαλεῖτο ῥωμαϊκός, ἔχει πολὺ τὸ σλαυικὸν αἷμα, καίτοι ὁ βαθμὸς τῆς μίξεως τῶν δύο στοι-

χείων διαφέρει κατὰ τόπους, καὶ εἰς τινὰ μάλιστα μέρη ἔμεινε σχεδὸν ἀμιγὲς τὸ ἐλληνικόν· βέβαιον ὅμως ἐπίσης, ὅτι οὐδέποτε ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα ἐξηφανίσθη τέλει ἐκ τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς χώρας, οὐδὲ τὸ ἐλληνικὸν στοιχεῖον ἐξωντώθη. Οὐδεμίαν ἀμφισβολίαν περὶ τούτου καταλείπουσιν αἱ ἐπιμελεῖς ἐρευνᾶι τοῦ Φίνλαιϋ, τοῦ Καρ. Χόπφ καὶ ἑτέρων, ὧν πάντων τὴν ἐργασίαν συνεχῶνυσεν ἐσχάτως ὁ Ἑρτσβεργ ἐν τῇ ἐξαιρέτῳ αὐτοῦ ἱστορίᾳ τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς παύσεως τοῦ ἀρχαίου βίου, ἧς μέχρι τοῦδε ἐξεδόθησαν τρεῖς τόμοι. Ἀπορρίπτει ὅλως κατεδείχθη ἡ τοῦ Φαλμεράϋερ ὑπόθεσις, ὅτι οἱ εἰς Ἑλλάδα ἐπιδραμόντες Σλαῦοι ἐξελληνίσθησαν κατὰ τὸν μεσαῖωνα ὑπὸ τοῦ Βυζαντίου. Ἡ ἐλληνικὴ ἐθνότης ζῇ καὶ θὰ ζήσῃ μεθ' ὅλα τὰ προσκόμματα, ἅτινα εἰς τὴν πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν αὐτῆς παρεμβάλλουσιν ἡ ἰδιοτελής πολιτικὴ τῆς Ἀγγλίας καὶ ἡ νῦν ἀπροκαλύπτως ἐπὶ τέλους ἐκδηλουμένη ἐχθρότης τῆς Ῥωσσίας· θὰ ζήσῃ μεθ' ὅλα τὰ ἀναμφισβήτητα ελαττώματα, ἅτινα καταφανέστατα καθιστῶσιν ἕτερα λαμπρὰ αὐτοῦ πλεονεκτήματα, οἷά εἰσιν ἡ ἐνθουσιώδης αὐτοῦ τάσις πρὸς πᾶν τὸ πνευματικὸν καὶ ἰδανικόν, ὁ πρὸς μόρφωσιν ὀργασμὸς, ἡ προσήλωσις εἰς τὸν τόπον τοῦ καὶ τὴν οἰκογένειαν, καὶ ἡ ἐξοχος αὐτοῦ δραστηριότης καὶ ἡ πρακτικὴ δεξιότης.

Πρέπει μόνον ὁ Ἕλλην τῆς παρούσης ἐποχῆς ν' ἀπαλλαγῇ τῶν ἀπατηλῶν ἰδεῶν, ἃς ἔτρεφον οἱ φιλελλήνες. Πρέπει νὰ μὴ ζητῇ νὰ ἐπιβληθῇ ὡς ἀπόγονος τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων, οὐδὲ ν' ἀναμείνῃ ὅπως εἰς αὐτὸν καταλογίσωμεν τὰς ἀρετὰς καὶ τὴν ἀξίαν τῶν ἀρχαίων. Ἀς καταλάβῃ αὐτὸς διὰ τῶν ἰδίων δυνάμεων τὴν οἰκείαν θέσιν μεταξὺ τῶν λαῶν τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, καὶ ἃς μὴ περιμένη, νομίζων ὅτι θὰ δυνήθῃ ἀκόπως νὰ παραισδύσῃ εἰς θέσιν προητοιμασμένην αὐτῷ!

Πολλὰ ὅμως τεκμήρια μαρτυροῦσιν ὅτι πρὸ πολλοῦ ἤδη οἱ νῦν Ἕλληνες κατέλιπον τὰ τοιαῦτα ὄνειρα. Καὶ ἀσμενίζουσι μὲν αὐτοκαλούμενοι ἔτι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων, ἀλλὰ τίς δύναται νὰ κατακρίνῃ αὐτοὺς διὰ τοῦτο; Ἐμμένει τις ἀσμένως εἰς τὴν ἑαυτοῦ γενεαλογίαν, καὶ ἀφ' οὗ παραιτηθῇ τῶν ἐκ ταύτης ἀπορρέουσων ἀξιώσεων. Ὅταν δ' οἱ νεώτεροι ἀτενίζουσιν εἰς τοὺς ἀρχαίους, ὧν εἰσι διάδοχοι ἐπὶ τοῦ κλασικοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐδάφους, ὅπως ἐντεθῶεν ἀντλήσωσι δυνάμεις πρὸς μίμησιν τῶν μεγάλων ἀρετῶν ἐκείνων (ἀλλὰ συμφώνως, ἐννοεῖται, τῷ πνεύματι τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ) ἀνεπισιχῆς καὶ ἀδίκος ὅλως ἔσται ὁ πειρώμενος νὰ μειώσῃ τὴν ἡδονήν, ἣν εἰς τοῦτο εὐρίσκουσιν οἱ νεώτεροι Ἕλληνες.

Ἐν τῶν τεκμηρίων ὅτι νῦν ἐν Ἑλλάδι ἤρχισαν σαφῶς νὰ κατανοῶσι τὴν θέσιν αὐτῶν ἐν τῇ ἀρχαιότητι καὶ τοῖς νεωτέροις χρόνοις, εἶναι καὶ ἡ σπουδὴ μεθ' ἧς κατὰ τὴν τελευταίαν εἰκοσαετηρίδα ἐτράπησαν εἰς ἔρευναν τοῦ ἐλληνικοῦ μεσαιῶνος. Αἱ ἐργασίαι τοῦ γάλλου Βυσὼν, τοῦ γερμανοῦ Χόπφ, τοῦ ἀγγλοῦ Φίνλαιϋ, εὖρον παρὰ τοῖς ἑλλήσι ζηλωτὰς καὶ οὐχὶ μιμητὰς ἀπλῶς. Αἱ εὐρεταὶ καὶ σιδηρὰν ἀληθῶς φιλοπονίαν μαρτυροῦσαι τοῦ Κων. Σάθα—οὗ ἡ Μεσαιωνικὴ βιβλιοθήκη ἦς ἐξεδόθησαν μέχρι τοῦδε ἑξῆς ἄξιοι λόγου τόμοι, ἡ Τουρκοκρατουμένη Ἑλλάς, ἡ Νεοελληνικὴ φιλολογία, τὰ Ἑλληνικά ἀνέκδοτα κλπ. ἐπέχυσαν πανταχόθεν φῶς εἰς ἐποχὴν, περὶ ἧς σποραδικῶς μόνον εἰςέρομεν ὀλίγα—εἰσὶν ἐπιστημονικαὶ ἐργασίαι μεγίστης σημασίας, ἐν αἷς παντελῶς ἐλλείπει τὸ ἐν τοῖς ἔργοις τοῦ Ζαμπελίου παμπῶδες τῆς φράσεως, καί τοι οὐδαμῶς ἐπινοοῦμεν νὰ διαμφοσθητῶμεν τὴν ἱστορικὴν τοῦ τελευταίου ἁξίαν.

Ἐσχάτως δὲ ἐκτίσθη ἡ Ἑλλάς τὴν πεντάτομον Ἱστορίαν τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους τοῦ καθηγητοῦ κ. Κ. Παπαρρηγοπούλου, ἔργον μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδος του, οὗ προσόμοιον στερεῖται καὶ αὐτὴ ἡ γερμανικὴ φιλολογία. Ἐν ταύτῃ, ἐπὶ τῇ βάσει ἀπραλῶν πηγῶν καὶ εἰς ὕψος γλαφυρώτατον, ἐκτίθεται ἡ ἱστορία τοῦ ἔθνους εἰς ἑνιαῖον σύνολον, πειστικωτάτῃ ἀπόδειξις ὅτι ὁ ἑλληνισμὸς ζῇ ἐτι!

Αἱ σχέσεις καὶ ὁ σύνδεσμος τῆς νῦν Ἑλλάδος μετὰ τῆς ἀρχαίας, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐκτεθῶσιν ἐν ὀλίγαις λέξεσι. Γνωστὸν ὅτι ὁ ἀρχαῖος τοπικὸς ἑλληνισμὸς τῶν κλασικῶν χρόνων προσέλαβε διὰ τῶν κατακτήσεων τοῦ Ἀλεξάνδρου κοσμοπολιτικὸν χαρακτῆρα καὶ ἀπολέσας διὰ τοῦτο κατ' ἀνάγκην τὴν ἐθνικὴν αὐτοῦ χροιάν κατέστη πνευματικώτερος. Κατ' ἀντίθεσιν τῆς ἑλληνικῆς καλοῦμεν συνήθως τὴν νέαν ταύτην περίοδον τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας ἑλληνιστικὴν. Αὕτη διηρέθη εἰς δύο κύρια τμήματα· εἰς τὸν ἀλεξανδρινὸν ἑλληνισμὸν καὶ τὸν ἑλληνισμὸν τὸν ἐπὶ τῶν ῥωμαίων αυτοκρατόρων. Οἱ πρῶτιστοι ἀντιπρόσωποι τῆς νέας ταύτης τῶν πνευμάτων διευθύνσεως κατήγοντο οὐχὶ ἐκ τῆς κυρίως Ἑλλάδος, ἀλλ' ἐκ χωρῶν μὴ ἑλληνικῶν τὰ κατ' ἀρχὰς, ταχθεῖσιν δ' εἴτα ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος. Οἱ ἀπόστολοι τῆς τοιαύτης παιδείας εἰσὶν οὐχὶ πλέον Ἑλληνες (Graeci) ἀλλὰ Γραικύλοι (Graeculi), εἰς τούτους δὲ καὶ οὐχὶ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Ἑλλάδος ἀναφέρονται αἱ ὀριμεταὶ ἐκφράσεις, ἃς ἀπαντῶμεν παρὰ τοῖς ῥωμαίοις συγγραφεῦσιν. Ἡ ἀρχικὴ

πραγωγικὴ δύναμις τῶν κυρίως Ἑλλήνων ἀφαιρέθηκε τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν κατέπεσεν εἰς λήθαργον καὶ μόλις ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀφυπνοῖ ἐνίοτε. Ἀλλ' ἦν ἀρκούντως ἰσχυρὰ ἡ παρόρμησις ἡ πηγάζουσα ἐκ τῆς ἐπὶ τοῦ ἐλληνικοῦ, ἰδιαίτατα δ' ἐπὶ τοῦ ἰωνικοῦ καὶ ἀττικοῦ ἐδάφους, ἀναπτυχθείσης μορφώσεως ὅπως παραγάγῃ παρὰ τοῖς ξένοις ἑλληνικὴν ἔχουσαν χροιάν ἑλληνιστικὴν φιλολογίαν.

Καὶ ἐτι πλέον· εἶχεν ἀρκούσαν δύναμιν ὅπως μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου μεταβάλλῃ τὴν ἐθνικότητα τοῦ ἀνατολικοῦ κόσμου καὶ ἐξελληνίσῃ αὐτόν. Ἀπὸ τῆς δευτέρας μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος τὸ ῥωμαϊκὸν κράτος ἐδιχάσθη εἰς τὸ λατινιστὶ λαλοῦν δυτικὸν καὶ εἰς τὸ ἑλληνιστὶ λαλοῦν ἀνατολικὸν μέρος.

Κατὰ φυσικὸν δὲ λόγον καὶ ἐν τῇ Δύσει δὲν ἐλαλεῖτο πανταχοῦ ἡ λατινικὴ τοῦ Κικέρωνος, οὐδ' ἐν Ἀνατολῇ ἡ ἑλληνικὴ τοῦ Δημοσθένους, ὅπως οὐδ' ἐν Σαξωνίᾳ καὶ Βαυαρίᾳ λαλεῖται πανταχοῦ ἡ γερμανικὴ τοῦ Γκαῦτε καὶ τοῦ Σχίλλερ. Ἰδιαιτέρως ὅμως γλώσσας, ἐξ ὧν μὲ τὸν καιρὸν παρήχθησαν αἱ ῥωμαϊκαὶ (νεολατινικαὶ) γλώσσαι καὶ ἡ νεοελληνικὴ ἀρ' ἑτέρου.

Ἐκχριστιανισθέντος τοῦ ῥωμαϊκοῦ κράτους, ὁ ῥωμαϊκὸς ἐκεῖνος ἑλληνισμὸς, ὅστις κύριον χαρακτῆρα ἔχων τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος, ἐστερεῖτο βάσειως ἐδραιωτέρας τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος, ὁ ἑλληνισμὸς νέαν ἔλαβε τροπὴν. Ἀντικατέστησεν αὐτὸν ὁ χριστιανικὸς ἑλληνισμὸς, ὁ κοινῶς ἀπὸ τῆς νέας πρωτεύουσας τοῦ ῥωμαϊκοῦ κράτους ἐπικληθεὶς βυζαντινισμὸς. Οὐδὲν ἕτερον δ' ἐστὶν οὗτος ἢ ἡ ἐξακολούθησις τοῦ ῥωμαϊκοῦ ἑλληνισμοῦ, χριστιανικὴν χροιάν προσλαβόντος.

Ἡ τελευταία περίοδος τοῦ ἑλληνισμοῦ λοιπὸν, μὴ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ ἐθνισμοῦ, ἐκτείνεται μέχρι τῶν νεωτάτων χρόνων, δύναται τις μάλιστα εἰπεῖν μέχρι τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ νῦν βασιλείου. . . .

Ἐπῆλθεν ἡ ἐπανάστασις, καὶ σὺν αὐτῇ ἀληθῆς παλιγγενεσία τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ. Ὁ λαὸς οὗτος εἶχε παράσχει δείγματα τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, κατὰ τοὺς ῥωμαϊκοὺς καὶ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους, συχνότερον δὲ ἐπὶ τουρκοκρατίας· ἀλλ' ἐπέλειπεν αὐτῷ ἡ ἀναγκαία δύναμις, ὅπως ἀνακτήσῃται αὐθόρμητον δύναμιν. Εὐτυχῶς κατὰ τὴν ἑλληνιστικὴν βυζαντινὴν περίοδον διετηρήθη ἡ γλῶσσα, καί τοι δὲ ἡ κλῆσις αὕτη, δι' ἧς οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες ἔμελλον ν' ἀνοίξωσι τοὺς θησαυροὺς τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς μαθήσεως, ἣν ἐσχωριασμένη καὶ παραμεμορφωμένη μικρὸν, δὲν εἶχε ὅμως καὶ ἀποθῇ ἐντελῶς ἄγρη-

στος. Διὰ τῆς γλώσσης διατηρήθη ἡ ἐθνικὴ συνείδησις. Ἀμα δὲ τῇ ἀνακτῇσει τῆς ἐλευθερίας εἰσῆλθεν ὁ ἑλληνισμὸς εἰς νέαν τὴν νεωτάτην αὐτοῦ περίοδον. ἥτις ἐστὶν αὖθις ἐθνικὴ, τὴν νεοελληνικὴν, ἥτις διὰ τοῦ ἐθνικοῦ αὐτῆς χαρακτῆρος διεκρίνεται τῆς ἑλληνιστικῆς βυζαντινῆς.

Τὸ ἀνά χεῖρας ταμίδιον τοῦ ἑλλήνος συγγραφέως, οὗ μετὰφρασιν παρέχομεν εἰς τὸ γερμανικὸν δημόσιον, εἶναι συμβολὴ πρὸς ὁρθὴν ἐκτίμησιν τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς. Πεποίθαμεν δ' ὅτι οὗ μικρὸν παρέχει τὸ ἐνδιαφέρον, ὥς ἔργον Ἑλλήνος ἐμβριθοῦς καὶ σπουδαίου, ἀπηλλαγμένου ὅς ὑπερβολικῶν ἰδεῶν. Δημοσιευθὲν τὸ πρῶτον ἐν Λονδίῳ τῷ 1871 ὑπὸ τὸν τίτλον *Περὶ Βυζαντινῶν* ἐν εἴδει διαλέξεων ἀπαγγελθεισῶν ἐν τῷ ἑλληνικῷ συλλόγῳ Μασσαλίας σπουδαίως ἐξετιμήθη διὰ τὴν εἰλικρινὴ καὶ ἐλευθέρην αὐτοῦ γλῶσσαν. Ὁ γερμανὸς μεταφραστὴς, τῇ συνεπινεύσει τοῦ συγγραφέως, μετέβαλε τὸ εἶδος, τῆς συγγραφῆς ἀπὸ διαλέξεων εἰς πραγματείαν, ἐτροποποίησε χωρὶς τινὰ δ' Ἑλλήνας ἀποκλειστικῶς προωρισμένα καταλληλότερον εἰς Γερμανοὺς καὶ προσέθηκε μερικὰς σημειώσεις. Ὁ κ. Βικέλας ὑπέχει φυσικῶς τῷ λόγῳ μόνος τὴν εὐθύνην τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐκφερομένων γνωμῶν· ὁ μεταφραστὴς πολλαχοῦ δὲν συμφωνεῖ μετ' αὐτοῦ, εἰς τὸ αὐτὸ ὅμως καὶ οὗτος καταλήγων συμπέρασμα, πιστεύει ὅτι ἐπέστη ἤδη ὁ καιρὸς νὰ καταπέσῃ πρὸ τῶν πραγμάτων πολλὰ παλαιὰ καὶ κοινὰ πεπλανημένα δοξασία περὶ τῶν Ἑλλήνων τοῦ μεσαίωνος καὶ περὶ τοῦ κράτους καὶ τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν. Πρὸ παντὸς ὅμως εὐχεται ὅπως αὐτοὶ οἱ Ἕλληνες ἐξακολουθῶσιν ἀναγνωρίζοντες ὅτι δὲν εἶναι Βυζάντιοι, οὐδὲ πρέπει τοιοῦτοι νὰ γίνωσι ποτὲ, εἰς ἐπιθυμῶσι νὰ καταλάβωσι θέσιν ἐν τῇ χορείᾳ τῶν νεωτέρων ἐθνῶν· ὅτι δὲν πρέπει ὅμως καὶ νὰ λησμονήσωσιν ὅτι τὸν ἑλληνισμὸν αὐτῶν παρέλαβον ἐκ χειρὸς τῶν Βυζαντινῶν, δέον δὲ ἐπιμελῶς νὰ ἐρευνῶσι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, καὶ ἀεὶ τὰ διδάγματα αὐτῆς νὰ ἔχωσι πρὸ ὀφθαλμῶν. Οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες δὲν εἶναι ἀπλῶς προῖον τοῦ παρελθόντος, ἀλλὰ καὶ λαὸς τοῦ μέλλοντος, καὶ βεβαίως μέλλον εὐρὺ ἐκτείνεται πρὸ αὐτῶν.

W. WAGNER.

Κατὰ τὰς στατιστικὰς ἐν Γερμανίᾳ ὑπάρχουσι 45 ἐργοστάσια σακχαρέως ἐκ γογγυλίων, ὧν 43 ἐν Πρωσίᾳ. Ἡ ἐξαγωγή ἀναβαίνει εἰς 47,831 στατῆρας σακχαρέως καθαρᾶς, 242,491 μὴ ταιαύτης· καὶ 18,971 εἰς μελίτωμα ἢ σιρώπιον, ἡ δὲ εἰσαγωγή εἰς 6,683 στατῆρας καθαρᾶς, 3,197 μὴ ταιαύτης καὶ 7,766 εἰς μελίτωμα ἢ σιρώπιον.

ΑΡΧΑΙΟΤΗΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΓΕΝΟΥΣ.

Ὁ ἐν Ἀρτάκῃ τῆς Κυζίκου ὀτρηρὸς τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ τῶν Μουσῶν θεράπων κ. Ν. Κ. Λήμιος, ὅστις καὶ ἐξ ἄλλων αὐτοῦ ἀξιολογωτάτων μεταφράσεων δημοσιευθεισῶν ἐν τῷ *Νεολόγῳ* καὶ τῇ *Σαββαταίᾳ* ἐπιθεωρήσει εἶναι ἤδη γνωστὸς τῷ καθ' ἡμᾶς δημοσίῳ, ἐπεμψεν ἡμῖν τὸ ἐπόμενον ἀπόσπασμα σπουδαιότατος ἐπιστημονικοῦ συγγράμματος περὶ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὅπερ ἐξεδόθη ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ κ. de Quatrefages.

ΗΛΙΚΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΓΕΝΟΥΣ.

Ἡ ἐνεστῶσα γεωλογικὴ περίοδος.

Α'.

Γινώσκοντες ἤδη ἐκ προηγουμένων λόγων ὅτι ἡ ἡμετέρα σφαῖρα διήλθε διὰ πλειόνων γεωλογικῶν τε καὶ παλαιοντολογικῶν περιόδων, γινώσκοντες προπέτι ὅτι ἡ ἐπὶ τῆς γῆς ἐμφάνεια τῶν μετόχων ζωῆς ὄντων δὲν ἐγένετο ταυτόχρονος, ἀλλ' ὅτι τῶν κατὰ τινα περίοδον συγχρόνων ζώων καὶ φυτῶν πᾶν ἄλλοῖα προηγήθησαν φυτὰ καὶ ζῶα, ἀγόμεθα κατὰ φυσικὸν λόγον εἰς τὴν ἐρευναν τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ὁ ἄνθρωπος κατέκρησε τὴν γῆν ταύτην, εἰς τὴν ἀναζήτησιν τοῦ καθορισμοῦ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἐνεφανίσθη τὸ ὄν τοῦτο, ὅπερ, καίπερ ὅμοιον ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις πρὸς τᾶλλα ὀργανικὰ ὄντα, ἐξαιρετικὴν ὅμως καὶ ὑπὲρ πάντα ὑπέροχον κατέχει θέσιν ἐνεκα τῶν ἐγγενεστάτων αὐτοῦ δυνάμεων καὶ ἰκανοτήτων.

Ἀλλὰ, πρὶν ἢ προβῶμεν, ἀνάγκη νὰ ὀρισθῇ μὲν ἀκριβῶς τὸ περὶ χρόνου ζήτημα, νὰ εὐκρινισθῇ δὲ ἡ ἀποδιδομένη αὐτῷ ἔννοια.

Ῥητέον οὖν ἐν πρώτοις ὅτι δὲν πρόκειται εἰς ἐρευναν ἐνταῦθα ἀκριβεῖς ὀρισμοὶ χρόνου, χρονολογίαι, κυρίως εἰπεῖν, διότι αὗται μόνον ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὑφίστανται, ἡ δὲ πρωτόγονος ἀνθρωπότης ἦν ἀδύνατον νὰ κέκτηται ἱστορίαν κατὰ τὴν ἐπιστημονικὴν τῆς λέξεως σημασίαν. Εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν μεγάλων θρησκευμάτων ἐπειράθησαν νὰ πληρώσωσι τὸ χάσμα τοῦτο, ἀλλ' ἡμεῖς ἀπορρῶγοντες ἀπολύτως πᾶσαν θεωρίαν, ἐκ θρησκευτικῆς ἀπορρέουσας πηγῆς, καὶ μόνον τὰ ἐκ τῆς πείρας καὶ τῆς παρατηρήσεως πορίσματα σκοποῦντες νὰ παραθῶμεν ἐνταῦθα καὶ ταῦτα καὶ μόνον προσησάμενοι ὁδηγοὺς, μέλλομεν νὰ ἐρευνήσωμεν μέχρι τίνοι εἶναι δυνατόν ν' ἀναδράμωμεν τῶν χρόνων τὴν κλίμακα, ἀναφέροντες ἐν πρώτοις ἱστορικὰς τινὰς χρονολογίας, οἷον ὅρους τινὰς τυγχρίσεως.